

Юридична допомога та гарантія прав громадян при її наданні

ЗМІСТ

Предмова	3
Юридична допомога та принципи її надання	3
Права та обов'язки соціальних працівників та інших спеціалістів, до яких звернуться за консультаціями та наданням тих чи інших послуг	3
Конкретні приклади позитивного досвіду	3

ПРЕДМОВА

Увесь час приймається багато правових актів, законів та змін до законів, з якими не знайомі далеко не всі громадяни, й тим більше ромське населення. Все це створює значні труднощі в знаходженні правильних правових рішень виникаючих питань. Разом з тим набрався певний досвід у вирішенні певних питань. В даній брошурі міститимуться відповіді на запитання, які виникають при наданні юридичних консультацій та правового захисту ромському населенню. Це не є коментарями до законів, а намагання наших досвідчених юристів поділитися своїми знаннями з колегами та іншими, кому ця інформація необхідна, на конкретних прикладах.

Юридична допомога та принципи її надання

Кожен має право на правову допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно.

Незважаючи на закріплення у Конституції України положень, які гарантують громадянам право на безоплатну правову допомогу, порядок та механізм її надання був визначений лише у зв'язку з прийняттям Закону України «Про безоплатну правову допомогу»

Положення Закону визначають зміст права на безоплатну правову допомогу, порядок

реалізації цього права, підстави та порядок надання безоплатної правової допомоги, а також державні гарантії щодо її надання.

Правова допомога у контексті Закону передбачає надання правових послуг, спрямованих на забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина, захисту цих прав і свобод, їх відновлення у разі порушення.

Закон передбачає два рівні надання безоплатної правової допомоги:

- первинну;
- вторинну.

Згідно із статтею 7 Закону безоплатна первинна правова допомога полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

А відповідно до статті 13 Закону безоплатна вторинна правова допомога полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя.

Безоплатна первинна правова допомога включає:

- надання правової інформації;
- надання консультацій і роз'яснень з правових питань;
- складання заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім процесуальних);
- надання допомоги в забезпеченні доступу осіб до безоплатної вторинної правової допомоги;

Безоплатна вторинна правова допомога включає:

- захист від обвинувачення;
- здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних - органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;
- складення документів процесуального характеру.

Суб'єктами отримання безоплатної правової допомоги є громадяни України, іноземці, особи без громадянства, у тому числі біженці та інші категорії осіб.

Юристами нашого центру забезпечується надання первинної правової допомоги. Для одержання цього виду допомоги особа має звернутися до нашого центру.

Право на безоплатну вторинну правову допомогу, мають лише деякі категорії осіб, визначені Законом:

- малозабезпечені особи;
- особи, для яких право на безоплатну правову допомогу закріплено в законодавстві.

Наш центр в свою чергу якраз й працює з такою категорією населення, як ромське населення, більшість ромського населення – мало забезпечення, й їх права та свободи часто утискаються.

Наш Центр організовує надання безоплатної вторинної правової допомоги, зокрема роз-

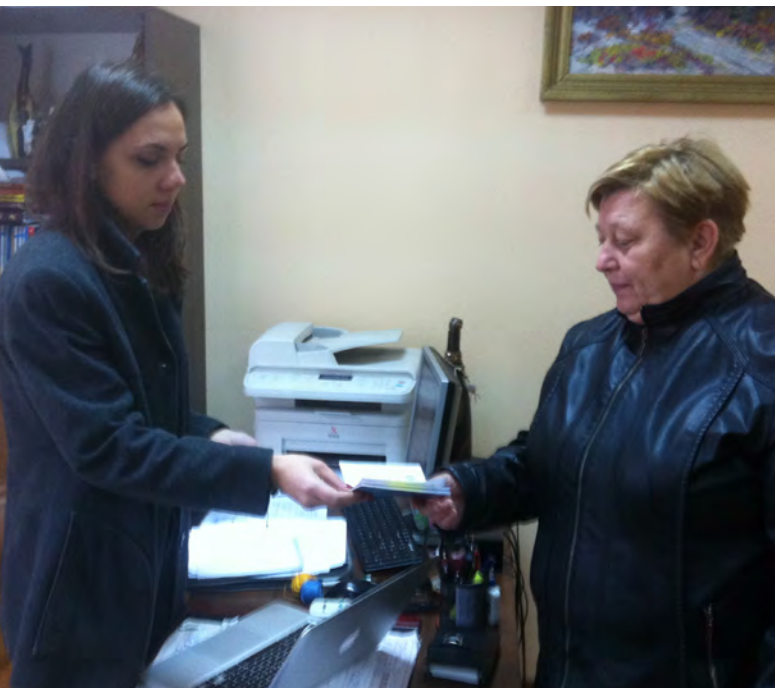
глядає звернення та приймають рішення про надання (чи відмову в наданні) відповідної допомоги, забезпечує складення процесуальних документів за зверненням суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу та участь захисника у передбачених законодавством випадках, а також укладають контракти (договори) з адвокатами, включеними до відповідного реєстру адвокатів.

Звернення про надання безоплатної вторинної правової допомоги подаються особами, які досягли повноліття, до Центру за місцем фактичного проживання таких осіб незалежно від реєстрації місця проживання чи місця перебування особи.

У випадку, коли особа звертається безпосередньо до Центру, він зобов'язаний протягом десяти днів з дня надходження звернення прийняти рішення щодо надання чи відмову у наданні відповідної правової допомоги.

Для осіб, яких затримано (тримання під вартою, адміністративне затримання, адміністративний арешт, затримання за підозрою у вчиненні злочину) встановлено спеціальний порядок звернення для надання безоплатної вторинної правової допомоги.

У разі звернення таких осіб за наданням безоплатної вторинної правової допомоги або надходження інформації про затриманих осіб Центр зобов'язаний прийняти рішення про надання безоплатної вторинної правової допомоги з моменту затримання особи.

Права та обов'язки соціальних працівників та інших спеціалістів, до яких звернуться за консультаціями та наданням тих чи інших послуг

Основними засадами надання соціальних послуг є:

- сприяння особам, що перебувають у складних життєвих обставинах, які вони не в змозі подолати за допомогою наявних засобів і можливостей;

- попередження виникнення складних життєвих обставин;

- створення умов для самостійного розв'язання життєвих проблем, що виникають.

Основні принципи надання соціальних послуг ґрунтуються на принципах:

- адресності та індивідуального підходу;
- доступності та відкритості;
- добровільності вибору отримання чи відмови від надання соціальних послуг;
- гуманності;
- комплексності;
- максимальної ефективності використання бюджетних та позабюджетних коштів суб'єктами, що надають соціальні послуги;
- законності;
- соціальної справедливості;

Основними формами надання соціальних послуг є матеріальна допомога та соціальне обслуговування.

Матеріальна допомога надається особам, що знаходяться у складній життєвій ситуації, у вигляді грошової або натуральної допомоги: продуктів харчування, засобів санітарії і особистої гігієни, засобів догляду за дітьми, одягу, взуття та інших предметів першої необхідності, палива, а також технічних і допоміжних засобів реабілітації.

Суб'єкти, що надають соціальні послуги, здійснюють свою діяльність відповідно до статутних документів, цивільно-правових договорів (для фізичних осіб - підприємців), в

яких визначено перелік соціальних послуг, категорії осіб, яким вони надаються, за наявності відповідної підготовки їх працівників, з дотриманням державних стандартів соціальних послуг, етичних, правових норм і принципів надання соціальних послуг. Соціальні послуги можуть надаватися як за плату, так і безоплатно. Для отримання соціальних послуг, що надаються державними та комунальними суб'єктами, особа, яка їх потребує, має звернутися з письмовою заявою до місцевого органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування. Й через упереджене ставлення до ромського населення, з цим часто виникає проблема.

При одержанні соціальних послуг громадяни мають право на:

- поважливе і гуманне ставлення з боку суб'єктів, що надають соціальні послуги;
- вибір установи та закладу, а також форми соціального обслуговування;
- інформацію щодо своїх прав, обов'язків та умов надання соціальних послуг;
- згоду на соціальні послуги;
- відмову від соціальних послуг;
- конфіденційність інформації особистого характеру, що стала відомою суб'єкту, який надає соціальні послуги;
- захист своїх прав і законних інтересів, у тому числі в судовому порядку.

Особи, що надають соціальні послуги, зобов'язані:

- сумлінно надавати соціальні послуги особам, які перебувають у складній життєвій ситуації;

- керуватися у своїй діяльності основними принципами надання соціальних послуг;
- поважати гідність громадян;
- не допускати негуманних і дискримінаційних дій щодо громадян, які одержують соціальні послуги;
- надавати особам, які обслуговуються, повну інформацію про зміст і види соціальних послуг;
- зберігати в таємниці інформацію, отриману в процесі виконання своїх обов'язків, а також ту інформацію, яка може бути використана проти особи, що обслуговується.

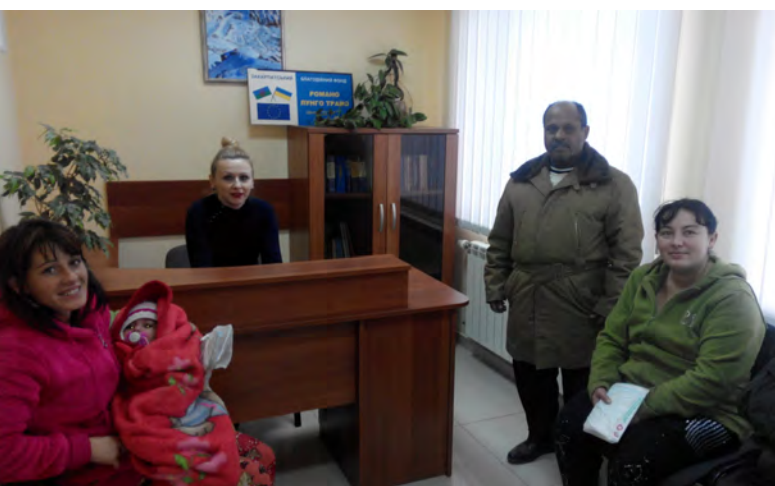
Але у разі якщо особа, що отримує соціальні послуги, без поважних причин не виконує вимоги їх одержання, суб'єкт, що надає соціальні послуги, виносить такій особі письмове попередження про можливість відмови від надання соціальних послуг або обмеження у їх наданні.

У разі якщо особа отримує соціальні послуги та письмово попереджена про можливість відмови від надання соціальних послуг або обмеження у їх наданні, але продовжує не виконувати вимоги їх одержання, відповідний суб'єкт, що надає соціальні послуги, може в односторонньому порядку обмежити або припинити надання соціальних послуг такій особі, про що письмово інформується зазначена особа та місцевий орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування.

Обмеження в отриманні одного виду соціальних послуг не може бути підставою для обмеження в наданні іншого виду соціальних послуг.

Рішення про відмову в наданні, обмеження обсягу або припинення надання соціальних послуг державними і комунальними суб'єктами може бути оскаржено до центрального чи місцевого органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, який видав дозвіл на надання соціальних послуг (для недержавних суб'єктів, що надають соціальні послуги, - до органу, який видав дозвіл на надання соціальних послуг), або суду.

Особи, винні у порушенні законодавства про соціальні послуги, несуть цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з законами України.

Конкретні приклади ПОЗИТИВНОГО ДОСВІДУ

Основною проблемою, на вирішення якої спрямована робота нашого Центру, є необізнаність ромів стосовно своїх соціальних прав та через свою безграмотність неможливість скористатися цими правами.

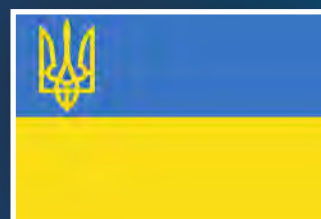
Цільовою групою є ромське населення Ужгородського району, безпосередньо роми с. Холмок та с. Концово, але в той же час ромам міста Ужгорода також не відмовляється в консультації.

З 13 районів Закарпатської області – сім – національно – неоднорідні, оскільки українці там складають більше 90%. А роми Закарпаття розселенні нерівномірно. Більшість проживає в м. Мукачево (2097 чол.), та м. Ужгород (1992 чол.), а в Ужгородському районі (2626 чол.). Якщо більшість ромів в Ужгородському районі хоч трохи володіє українською або російською мовами, то роми ,які проживають у вище наведених селах володіють тільки угорською та ромською мовами. Це є основна причина вибору цільової групи.

Якщо брати статистику звернень до нашого центру, який працює на базі сільської ради с. Холмок, то під час реалізації проекту, який фінансувався Міжнародним фондом «Відродження», було біля 110 звернень, зокрема: 40 звернень по допомозі в питанні паспортизації, всіх була надана кваліфікована консультація щодо пакету документів, а деяким було надано допомогу в отриманні паспорта (а саме, Горняк Дарина Карлівна, Шугар Власта Карлівна, Шугар Аделла Йосипівна), й одній людині (Токар О.) була надана допомога в оформленні прописки та вклеювання фото, що вимагається законом при досягненні 45-річного віку. Також була оформлена пенсія для жінки похилого віку (Надь Ж.), надана допомоги в реєстрації двох новонароджених (Альбок Р.),

а також надання юридичної консультації й супровід в отриманні виконавчого листа, який не видавався жінці (Йоні І.)– матері – одначці більш ніж 9 місяців й відповідно без цього листа ,вона не могла оформити виплати на дітей, якій їй повинні виплачуватися по закону. А також нам вдалося отримати Ухвала про скасування судового наказу про стягнення заборгованості на суму понад 11 000 грн. по справі Адам К. й Ухвали про скасування судового наказу про стягнення заборгованості на суму понад 10312,50 грн. по справі Йовнаш Едуард (за заявою Закарпаттяобленерго, сканована копія ухвали додається). Сурмай Беаті Войтіхівні була надана допомога в оформленні свідоцтва народження для дитини. (фото додається). Горняк Дарина Карлівна, Адам Кристина Міланівна та Адам Світлана Юрівна, цим людям було надано допомогу в оформленні соц. допомоги в земельному відділі. Пап Ноні Націвній була надана допомога у відновленні всіх документів, які згоріли в наслідок пожежі, яка мала місце 20 грудня за адресою м. Ужгород, вул. Швабська, 32. Балог Марії Карлівні та Балог Михайлу Михайловичу була надана допомога в оформленні пенсії. Також нашим юристом було підготовлено пакети документів на приватизацію житла, а саме для: Токар Івана Юрійовича (м. Ужгород, вул.. Ужанська, 25), Пап Роберт Йосипович (м.Ужгород, пл. Ш. Петефі, 25/2), Вірак Мартон Юрійович (м.Ужгород, вул. Погранична, 32), Сурмай Іван Іванович (м.Ужгород, вул.. Гранітна, 35), Кешель Шандор Шандорович (м.Ужгород, вул. Бачинського, 15).

Юридична допомога та гарантія прав громадян при її наданні

Ужгород, 2015